

НАЈСВЕТИЈА ИКОНА ИСУСА ХРИСТА: Лево око није оштећено, иза њега се крије велика ТАЈНА

17 Мај 2016

Толики је религијски и естетски значај ове иконе да се готово може рећи да је у питању најважнија икона читаве Православне католичанске цркве, да ако православље има неку слику која га у пуности смисла представља, онда је то она.

Икона Христа Пантократора, из 6. века, која се налази у манастиру Свете Катарине на Синају.

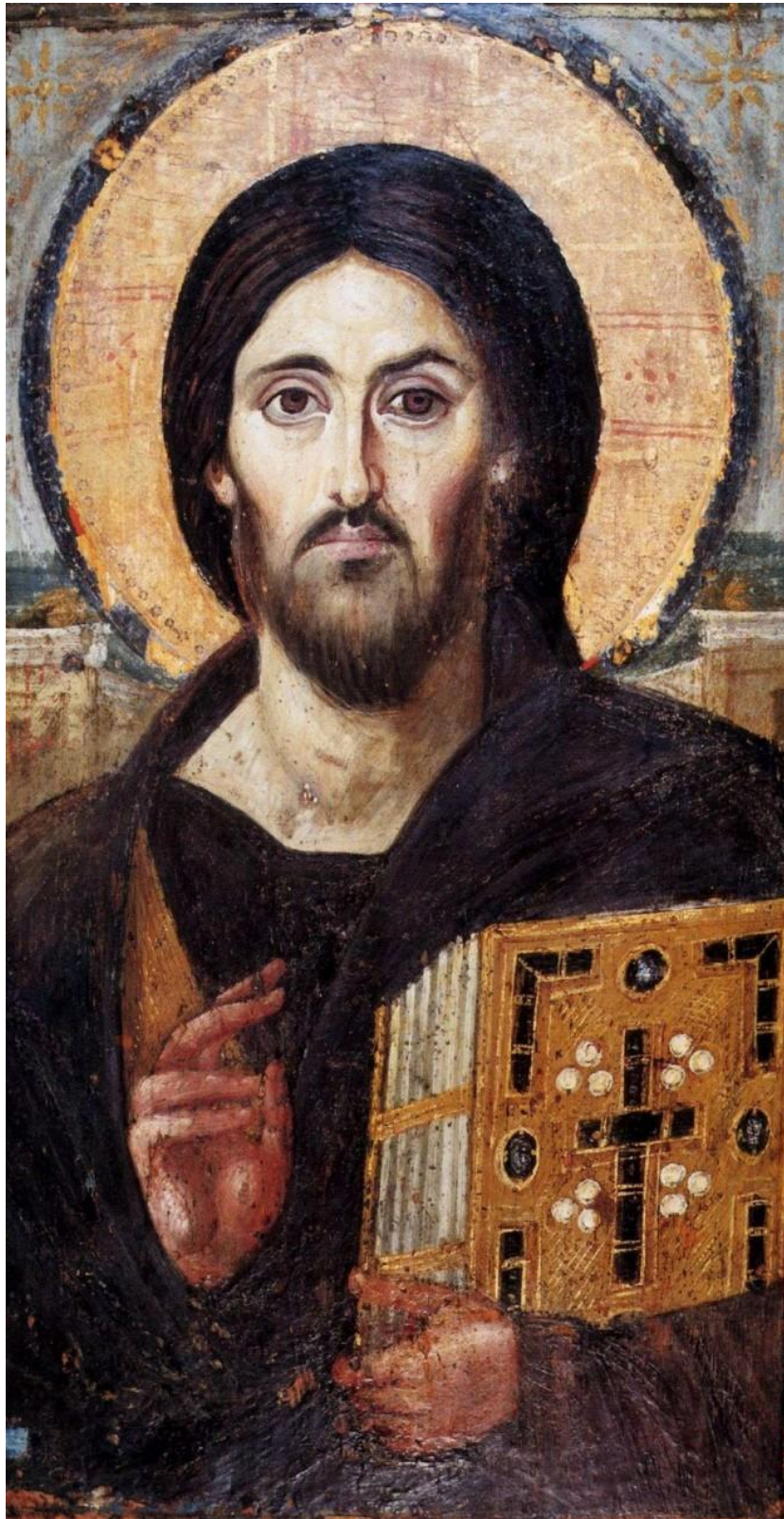
Фото: Викимедиа Цоммонс/Анонумоус

Икона Христа Пантократора (грчка реч која се на српски преводи као Сведржитељ; у питању је један од епитета који се придају Исусу Христу) из Манастира Свете Катарине на Синају једна је од најстаријих опсталих византијских икона, будући да датира из 6. века.

Уједно је и најстарија икона у пантократорском стилу, а већина историчара види је као најважније и најпрепознатљивије дело византијске уметности.

Толики је религијски и естетски значај ове иконе да се готово може рећи да је у питању најважнија икона читаве Православне католичанске цркве (тако се званично зове Црква којој припадамо), да ако православље има неку слику која га у пуности смисла представља, онда је то она.

Дуго се веровало да је ово верско ремек-дело настало у 13. веку, због чињенице да је столећима рестаурирано и обнављано свежом бојом, али је 1962. године непобитно закључено да је ипак “вршњак” са самим манастиром који је основао цар Јустинијан I између 548. и 565. године, те да је врло вероватно било империјални дар; другим речима, већина стручњака верује да је израђено у Цариграду.

Икона Христа Пантократора, из 6. века, која се налази у манастиру Свете Катарине на Синају.
Фото: Викимедиа Цоммонс/Анонумоус

Висока је 84 центиметра, широка 45,5, а дебела 1,2, међутим, првобитно је била виша и шира док ивице нису изрезане.

Само је Христова коса на левој страни битно оштећена, али је генерално њена енкаустична површина у одличном стању.

А то је невероватно, имајући у виду шта је успела да преживи.

Срећна околност је била чињеница да је 640. године Синајски манастир пао у муслиманске руке, чиме су пресечене његове везе са Цариградом.

У том тренутку, то се чинило као најавна смака света, али када је 726. цар Лав III отпочео иконоборачку политику уништавања свих икона и фресака због уверења њега и многих верника у источној Цркви да се ради о погрешној пракси због које је Бог одлучио да казни хришћане исламом, мишљење братства се сигурно променило.

Уништење цркве по наредби иконоборачког византијског цара.

Фото: Википедиа Цоммонс/Спиритиа

(Иначе, историја Србије би била потпуно другачија да до иконоборства није дошло. Наиме, због тога што је римски папа бранио православље и израду икона и фресака, цар Лав III му је одузео јурисдикцију над Балканом; до тог тренутка, читава Србија је била под Римом.)

Да се није догодило то што се догодило, вероватно бисмо данас били римокатолици, пошто бисмо се готово сигурно политички везали уз Ватикан, с обзиром да би наши владари из тог центра примили нову религију уместо из Цариграда.)

Не само што су тако многа вредна и стара дела сачувана, него су и нова могла да наставе да се израђују. Нећете веровати, али муслимани нису дирали ни манастир ни братство; кажемо “нећете веровати”, мада свако ко ишта зна о историји раног ислама, зна и да ови данашњи исламисти са њима скоро никакве идеолошке везе немају.

Манастир Свете Катарине на Синају. Фото: Викимедиа Цоммонс/Бертхолд Вернер

Техника њене израде коју смо горе поменули, енкаустика, је стара техника сликања која је подразумевала употребу боје која се мешала са растопљеним воском. Након иконоклазме у 8-9. веку, ретко је коришћена, и заправо је Синајски манастир највећа ризница ових дела на свету; када се све иконе узму у обзир, ту можете наћи више од 2.000 примерака.

Е, сад, реч о њеном изгледу. Површном посматрачу се може учинити да је лево око Исуса Христа оштећено, или да је у питању грешка, или неумешност старог мајстора који ју је цртао, а чије име није сачувано.

То је заблуда.

Већина стручњака се данас слаже да ова икона представља уметнички приказ важног теолошког веровања Православне католичанске цркве, а које се тиче природе самог Исуса Христа. Толико је то било важно питање, да су практично сви васељенски сабори сазвани због тога и да је већина раскола била последица одлука о томе.

Овако би изгледала икона Христа Пантократора из Синајској манастира, са две божанске и две људске стране лица.
Фото: Викимедија Цоммонс/ЈустинГБХ

Причамо о две природе у личности једног Исуса Христа, у коме постоје две природне воље и енергије, савршено и тајанствено сједињене у јединственом субјекту. Једна је божанска, по којој је једносуштаствен Богу (којег је један од три саставна и неодвојива дела), а друга је људска.

Кад погледате икону у целини, не делује као да је са овог света.

(О. Ш.)